

ROZWÓJ

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI.

Sobota, dnia 29 listopada 1919 roku

Cena prenumeraty:
w ŁODZI

Kwartalnie Mk. 16.20
Miesięczn. „ 5.40
Za roznośzenie
60 fen. miesięcznie.
Z przea. pocztową:
Kwartalnie Mk. 21.50
Miesięczn. „ 7.10

Kalendarzyk:

Sob. 29. XI Saturnina i Filem
Niedz. 30. XI Andrzeja Apostoła
Pon. 1. XII Elżgusza.
Wt. 2. XII Biblianny.

Redakcja

w Łodzi
Al. Kościuszki 41.
TELEFON 28.

Z Warszawy i z biur ogłosz. warsz. ogłoszenia do „Rozwoju” przyjmuje wyłącznie **Centralne biuro ogłoszeniowe Zwi.** — Zgoda Nr 1 w Warszawie.

CENA OGŁOSZEN

Przed tekstem lub w tekście mk. 2.50, za każdą linijkę 35 fenigów, nekrologi mk. 1.00, za wyraz. Najmniej 1 mk. Koszty reklamy mk. 2.50. Ogłoszenia zamiejscowe 10 procent. Redakcja za bezpłatne. Można mawiać „Rozwój” w PABJANICACH u p. Groblińskiego

warsz. petitowy. **Drobne ogłoszenia 15 fen** artykuly bez oznaczenia honorarium uposaż. Kiosk; w ZGIERZU u p. Lachna, Kiosk

Dookoła przesilenia gabinetowego.

Premier tworzy nowy rząd na gruncie sejmowym. Będzie on miał charakter parlamentarno-fachowy. Pos. Skulski przypuszczalnym zastępcą premiera. Ignacy Chrzanowski ministrem oświaty.

(Od własn. koresp.)

Warszawa, 28 listopada. Nocy wczorajszej prawie do rana premier Paderewski odbywał w Belwederze konferencję z Naczelnikiem Państwa w związku z obecnym przesileniem gabinetowym.

Naczelnik Państwa przyjął do wiadomości, że premier pozostaje na swym stanowisku i ma prawo przyczyć nowy gabinet. Nie wyrażając w tym względzie żadnego sprzeciwu, poczynił jednak pewne zastrzeżenia.

Ostatecznej odpowiedzi Naczelnikowi p. Paderewski ma udzielić dziś wieczorem.

W ciągu dnia wyjaśniło się, że tworzenie nowego gabinetu odbywać się będzie na gruncie sejmowym, w porozumieniu z klubami.

W kuluarach sejmowych krążyła pogłoska, że gabinet, który tworzyć ma premier będzie posiadał charakter parlamentarno-fachowy. Życzeniem p. Paderewskiego jest, aby zastępcą jego był pos. Skulski. Również zdaje się pewnym, że p. Paderewski nie chciałby, aby w skład przyszłego rządu wszedł p. Biliński. Na stanowisko ministra oświaty popiera premier p. Ignacego Chrzanowskiego.

Przez dzień dzisiejszy odbywały się w Sejmie posiedzenia klubów, w celu powzięcia decyzji co do stosunku rozmaitych stronnictw w sprawie przesilenia i usiłowań p. Paderewskiego. Z posiedzeń tych wynika, że Polskie Stronnictwo Ludowe nie będzie popierało p. Paderewskiego, przynajmniej na stanowisku premiera i dlatego żadnych rokowań z nim w tej sprawie prowadzić nie chce.

Ugrupowanie socjalistyczne wyraziło w tym względzie swe désinterressement i również w układach nie weźmie udziału. N. Z. R. zachowuje rezerwę i nie wypowiada się jeszcze wcale.

Ostateczną decyzję odłożyło ono do wtorku. Przypuszczać można, iż klub ten również nie zechce premierowi udzielić poparcia. Zgadza się on na objęcie przez p. Paderewskiego teki ministerstwa Spr. Zagr. lecz nie na prezydenturę, przynajmniej dotychczas. Grupa Stapińskiego zajęła postawę wroga w stosunku do p. Paderewskiego, jako premiera.

Narodowe Zjednoczenie Ludowe natomiast udziela p. Paderewskiemu zupełnego poparcia. Również Związek Ludowo-Narodowy i Chrześcijańscy robotnicy, wypowiedzieli się za prezydenturą Paderewskiego i będą popierały stworzony przez rząd. Klub Pracy konstytucyjnej obiecuje swe poparcie premierowi, z warunkiem pozostawienia p. Bilińskiego na stanowisku ministra skarbu. Inne kluby również zajęły postawę przychylną dla przyszłego gabinetu Paderewskiego.

Ponieważ zgrupowana dotychczas większość, która zobowiązała się udzielić poparcia nowemu rządowi, nie jest dostatecznie silna, przeto panuje w sferach politycznych przekonanie, iż utworzenie nowego gabinetu połączone będzie z trudnościami, które nie prędko da się przezwyciężyć.

Wieczorem o godz. 6-ej premier przyjechał do gmachu Sejmu, gdzie odbył dwukrotną konferencję z posłem Skulskim oraz z posł. Hertzem (Chrześc.-narod. robotnicy) i Federowiczem (Grupa Pracy konstytucyjnej) oraz z posłem Głabińskim, jako przedstawicielem Zw. Lud.-Narodowego.

Korespondent nasz indagował posła Skulskiego, ze słów którego wynika, że partraktacje dotychczasowe nie dały jeszcze rezultatu.

lecz miał również bitwy pod Ostrołęką, nieudane wyprawy Giełguda i Jankowskiego, kapitulację Krakowieckiego i zdradziecki postępek generała Ramorino...

W powstaniu listopadowym zogniskowały się wszystkie dodatnie, lecz i wiele ujemnych cech naszego narodu. Z bohaterstwem i poświęceniem współzawodniczył brak nadziei i wytrwania, jedności porywu, za oręż przeciwstawiło się rozdwojenie polityczne, wewnętrzna niezgoda i nieufność wzajemna. Lecz choć w szczegółach swych wojna o niepodległość w r. 1830—31 ma pewne zgrzyty i załamania, jako całość jest ona wspaniałą, wielkopomną syntezą rycerskiej duszy polskiej, wielkim symbolem tego, że naród nie uznał jarzma i gotów był raczej w krwi serdecznej swych synów najdzielniejszych się spławić, niż poddać się dobrowolnie pod brutalną pięść wrogiego najeźdźcy.

Powstanie listopadowe jest wzniosłą rehabilitacją naszą, stanowi ono nierozdzielny element tego łańcucha walki o niepodległość, którego ostatnim ogniwem był dzień 11 listopada 1918 roku i ostateczne wypędzenie wroga z ziemi polskiej.

W innym nastroju przeżywamy dziś tę rocznicę, niż dotychczas. Dawniej była ona dla nas tylko bolesnym wspomnieniem, że ideał wolności mimo tyle wysiłków i ogromu bohaterstwa nie ziścił się, szukaliśmy przyczyn tego, obwinialiśmy i potępialiśmy rzekomo winnych upadku powstania; w żalobie serca, krwawiącego się wiekową tragedją narodu, rozpamiętywaliśmy wszystkie momenty ruchu i z uczuciem rozpaczy wpijaliśmy oczy w brzemienne tajemnicę niewiadomego przyszłość.

Obecnie uświadamiamy sobie istotną i realną wartość powstania, którego ofiary nie były wszak daremne.

Ze czcią przypadamy wspomnieniem jasnym do wielkich bohaterów ruchu, a zaś błędy powstania, jego strony ujemne nie rozpaczą bez nadziei nas przejmują, lecz szukamy w nich wskazania na przyszłość, słuchamy w skupieniu ducha ostrzegawczy szept, który ku nam płynie z rozwartych kart historii dla nauki przyszłych pokoleń.

Iektiosaurus

Listopadowy czyn zbrojny.

Dzisiaj przypada rocznica największego w dziejach niewoli polskiej czynu zbrojnego w walce o zdobycie niepodległości Ojczyzny.

Rocznice tę przeżywamy już w chwili szczęsnej, gdy wymarzone przez bohaterów sprawy wyzwolenie wcielilo się w życie i gdy ziścił się sen o wolności.

Kiedy w nocy z dnia 29-go na 30-go listopada garść młodzieży z Ludwikiem Nabelakiem i Sewerynem Goszczyńskim na czele oraz szkoła podchorążych pieszych pod wodzą Piotra Wysockiego uderzyła na Belweder i na koszarę gwardji rosyjskiej, stało się hasłem do ogólnego porwania za broń przeciwko najeźdźcy. Pożar browaru na Solcu, tajemniczy sygnał ruchu, objął już po kilku dniach wybuchem po-

wstania cały kraj. Przez rok blisko zmagala się Polska z groźną potęgą białego cara północy. Różne koleje losów przeżywało powstanie listopadowe. Miało ono swe podniosłe chwile tryumfu, swe momenty pełne radości a nadziei, gdy zwycięstwo świecił brawurowy, bohaterski poryw i zapal światłej, wyćwiczony a gorącej miłością ojczyzny armji, miało ono również swe okresy porażki i przygnębienia, gdy najlepsze chęci, najwięcej uduchowione patriotyzmem wysiłki rozbijały się o niezaradność lub brak wiary w siły narodu ze strony wodzów, o obojętną neutralność państw zachodnich, o zdradziecką postawę sąsiadach Prus i Austrii...

Ruch listopadowy miał swój wawer, Wielkie Dęby, bohaterski bój w Olszynie Grochowskiej,

29-go listopada.

—r—

Noc tajemnicza listopada — — —
Jakaś powstaje Moc ogromna,
Jakiś Czyn wielki gdzie się skrada...
Noc listopada wielkopomna...

Warszawa cała w cień spowita
I wciąż okryta tajemnicą...
Strwożony Moskal echa chwyta,
Czy tam nie idzie wróg ulicą.

W Łazienkach czyjeś słychać kroki...
Tajemne szepty... rzenie koni...
W tem strzela ognia słup w obłoki,
Krzyk się rozlega: „Hej, do bronii!”

Do broni, bracia! Polska wstaje!
My zamiast armii — zbrojni w miastach!
Niech więc w szeregu każdy staje!
Po naszej stronie jest zwycięstwo!

Poszli, rzucając domy, rolę,
Pod Grochów i pod Ostrołękę.
Poszli by pomścić swą niewolę,
I krzywdy braci swych, i mękę...

Jak mur stanęli tam w Olszynie...
Pod Ostrołęką brzmiały działa...
Garści Polaków śmierć nie minie...
Powódź moskiewska ich zalała!

Jedni krew swoją tu przelali,
Inni w sybirskie poszli łądy,
Mysząc o Polsce, co tam w dali
Straciła resztki swej swobody.

Teraz złamana już moc wroga!
Dziś my się mścimy za rodaków!
Dziś Moskwie żołnierz nasz zagraża,
Dziś nasze: Wilno, Lwów i Kraków!

Wojna-Gogolewski.

KRONIKA.

— Rocznicą listopadowa.

Miejscowa załoga wojskowa święcić będzie uroczystość Rocznicę Powstania Listopadowego nabożeństwem, które się odbędzie w niedzielę 30 bm. w kościele garnizonowym św. Jerzego o godz. 10 przed południem.

Do uświetnienia nabożeństwa został zaproszony chór Towarzystwa Śpiewaczego im. Moniuszki.

Nadto odbędą się staraniem referenta kulturalno-oświatowego uroczyste obchody w teatrze miejskim po południu i wieczorem dnia 29 bm. we wszystkich zaś oddziałach odpowiednie prelekcje i pogadanki.

a) T-wo Czerwonego Krzyża organizuje obchód listopadowy, mianowicie, dziś, w sobotę, dn. 29-11, o g. 3 po poł. w szpitalu przy ul. Pańskiej, o godz. 6 wieczorem w lokalu Saperów, w niedzielę, o g. 5-jej po poł. w szpitalu przy ul. Sienkiewicza.

a) W d. 29 bm. o godz. 5-jej po południu w Sali Koncertowej (Dzielnia 18) odbędzie się uroczysty obchód w rocznicę powstania listopadowego dla funkcjonariuszy policji, staraniem komendanta policji państwowej p. R. Gallera.

Na program uroczystości złożą się produkcje muzyczne orkiestry policyjnej, odczyt prof. Mieczysława Rachlewicza, śpiew p. Walentyny Tymowskiej, solo skrzypce prof. Brandta, deklamacje i popis chóru uczniów i uczennic kursów gimnazjum inż. Barszczewskiego.

— O Numer „Rozwoju”.

Więść o numerze „Rozwoju”, złożonym przez Redakcję w czasie strajku p. Zecerów, rozeszła się już po kraju.

Otrzymałszy z „Bibliot. Warsz.” list z prośbą o nadesłanie jej chociaż jednego numeru, co zadość chętnie czynimy, chociaż numer ten jest zupełnie wyczerpany.

— Na wpisy.

Towarzystwo Uczni „Samopomoc” przy gimnazjum p. A. Ziemowskiego urządza w „Domu Ludowym” (Przejazd 34) dziś, w sobotę dnia 29 bm., wieczór wokarno-artystyczny — poświęcony czci rocznicy powstania listopadowego.

Na program złożą się dramat „Na zawsze” w 4-ach aktach L. Rydla oraz dialog z „Kordjana”. Po przedstawieniu zabawa.

Sądźmy, iż cel szlachetny (na niezamożnych uczniów) znajdzie u Szanownej Publiczności po parcie. Pozostałe bilety będzie można nabyć przy kasie. Początek o godz. 4-jej.

— Wielki koncert-raut u handlowców.

Dziś, w sobotę, Stowarzyszenie handlowców polskich urządza koncert-raut z bogatym programem artystycznym.

Po godzinie koncertowej rozpoczną się tradycyjne „Andrzejkę” tak zawsze mile spędzane w własnym Stowarzyszeniu.

Część dochodu jest przeznaczona na ciepłą odzież dla żołnierza naszego.

Pochwycony defraudant magistracki.

Skradziona suma 20.000 mk. za czasów Schopena. — Defraudant w mundurze. — Tłumaczenie się defraudanta.

a) Jeszcze za czasów okupacji niemieckiej i panowania w Magistracie nadburmistrza Schopena, kasjerem głównym był Jan Gelbart. Swoją karierę urzędniczą zakończył szysko, zdefraudowawszy kilkanaście tysięcy marek, poczem ślad jego zaginął.

Niedawno jeden z urzędników Wydz. Zapr., podczas bytności swej w Mińsku, wypadkowo spotkał Gelbarta na ulicy. Defraudant był w mundurze starszego żołnierza żandarmerji polowej wojsk polskich. Dowiedziawszy się o tem, Magistrat wystąpił depeszą do Mińska, na skutek której Gelbarta wraz z konwojem przysłano do Łodzi, celem spisania na miejscu protokołu.

Akta sprawy prezydium Magistratu już dawno skierowało do prokuratora, wobec czego

oskarżony winien się tam zgłosić. Gelbart przysłał Magistratowi o darowanie mu winy i przyznał się do przestępstwa, oświadczył jednak, iż opuścił się defraudacji w urzędzie niemieckim. Po defraudacji wyjechał do Rosji i tam pozostał na służbie polskiej, a nawet skazany stał przez „Czaryczarkę” na rozstrzelanie. Zmyliwszy jednak czujność straży, uciekł, zabierając ze sobą ważne papiery bolszewickie, które oddał do rąk wojsk polskich, za co przywrócił do służby żandarmerji i mianowany starszym żołnierzem.

Obecnie Gelbart przewieziony będzie z wrotem do Mińska, całej zaś sprawie zostanie nadany bieg właściwy.

— Osobista.

a) Bawi obecnie w Łodzi prezydent m. Tomaszowa, p. Gruszczyński.

— Afera w Radzie Opiekuńczej.

b) Doraźne dochodzenie, przeprowadzone dotychczas przez członków zarządu łódzkiej miejscowej Rady Opiekuńczej, w sprawie defraudacji funduszy przez Stępowskiego, ujawniło dotychczas brak przeszło półtora tysiący marek gotowizny.

Złodziej manipulował już od dłuższego czasu, operując w księgach fałszywymi pozycjami, przy pomocy których maskował zdefraudowane sumy.

Na ślad zbiega dotychczas nie natrafiono i na schwytanie go niema na razie nadziei.

Słyszeliśmy, że kasa Rady Opiekuńczej z defraudacji tej szkody nie ponieść, gdyż cały deficyt pokryć zamierza przewodniczący zarządu Rady miejscowej, przemysłowiec inteligentny, p. Barciński.

Obecnie prowadzone jest już dochodzenie przez rewidenta centralnego zarządu Rady Opiekuńczej, przybyłego z Warszawy.

— Śmierć przy pracy.

c) Robotnik tutejszej stacji telefonicznej, w czasie pracy przy zakładaniu przewodników przy ul. Sienkiewicza 22, wskutek zerwania się pasa ochronnego spadł na chodnik tak nieszczęśliwie, iż zabił się na miejscu.

Osierocił żonę i troje dzieci.

Sprawy robotnicze.

— Kwesta na oświatę robotniczą.

Powszechnie wiadomo, jak żywiołowo pragnie robotnik polski, obok pracy, także oświaty. Nar. Zw. Robotniczy organizuje w sobotę i w niedzielę kwestę na oświatę robotniczą. Cel ten oddźwięk znaleźć powinien, bo oświata ludu jest najlepszą rękojmią lepszej przyszłości i rozkwitu Polski. Nie wątpimy więc, że do puszek kwestarzy posypią się hojne datki.

Dziś, w sobotę, kwesta odbywać się będzie w lokalach zamkniętych, jutro zaś w tramwajach i na ulicy.

Pozatem w niedzielę odbędą się w różnych lokalach odczyty okolicznościowe dla upamiętnienia rocznicy powstania Listopadowego. W śródmieściu odbędzie się o godz. 10 rano odczyt w sali Handlowców, Piotrkowska 108; pozatem w sali Altarta, Kąna 19, o godz. 2 po poł., w fabryce Leonarda, Rzgowska 3, o godz. 4-jej i o godz. 6 po poł. w lokalu klubu N. Z. R., Piotrkowska 91.

— Dodatkowa żywność dla ciężko pracujących.

c) Listy na dodatkową żywność dla robotników na miesiąc styczeń 1920 roku, będą przyjmowane do poświęcenia w inspektoratach pracy tylko do 5 grudnia r. b. włącznie.

Listy należy przedstawiać w trzech egzemplarzach, przyczem oryginał winien być opracowany podatkiem skarbowym w wysokości 4 mk. stempia od arkusza. Oprócz tego, musi być przedstawioną księgą imienna robotników i lista pracy z ostatniego tygodnia.

List, nadsyłanych pocztą, oraz dostarczo-

nych po 5 grudnia, inspektorat zaświadczać będzie.

— Robotnicy ziemni.

a) Wczoraj odbyła się w magistracie narada z robotnikami robót ziemnych. Postanowiono aby wyjechała do Warszawy delegacja robotników wraz z przedstawicielem magistratu w celu interwenjowania u czynników rządowych, by robotników, którzy pracowali dawniej przy robotach miejskich, a zostali obecnie wydaleni z powodu uchwały magistratu, dotyczące zwolnienia robotników, obciążonych jedynie nieszą rodziną, przy robotach szosowych, wadzących przez państwo. Delegacja w szczególności na zły stan dróg szosowych na strzeni Łęczycza—Łódź, który uniemożliwia widtowy dowóz żywności do naszego miasta.

Komunikaty.

— Wyjaśnienie.

Wczorajszą wiadomość o p. Kotkowskim mieliśmy na zasadzie listu redaktora Książki. Na wiadomość tę p. Kotkowski zareagował w sposób, że przedstawił nam kopję podpisanego protokołu, którą wydał mu zarząd Stowarzyszenia drukarzy, z którego widać, że podpis Książki tam niema, są tylko wymienione imiona w imieniu których podpisana została umowa między nimi wymieniono nazwisko p. Książki. Wobec tego zamieszczając to wyjaśnienie, mamy równomiernie zapewnić satysfakcję poszkodowanemu p. Kotkowskiemu.

Zebrania.

W niedzielę, dnia 30 listopada, o godz. 2 po południu w sali Tow. Akc. L. Geyera, Piotrkowska odbędzie się Nadzwyczajne Ogólne Zebranie Członków Stowarzyszenia Spół. „Wiosna”.

Porządek dzienny:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego.
- 2) Sprawozdanie za 3 kwartały z działalności Stow.
- 3) Sprawa połączenia.
- 4) Wolne wnioski.

O liczne i punktualne przybycie zaprasza Zarząd.

(Wejście na zebranie za okazaniem książki udziałowej).

Zebrania.

Zebranie Majstrów Kowalskich odbędzie się 30 grudnia roku bieżącego, o godzinie 2-giej po południu w Resursie Rzemieślniczej, przy ulicy Kilińskiego 14 na które o jaknajwcześniejszym przybyciu prosi Zarząd. Zebranie ma na celu wybory starszego i podstarszego.

Ze Stowarzyszenia Nauczycielstwa Polskiego.

Dziś przyjeżdża do Łodzi Dr. Karol Dawydo, członek komisji Organ. T-wo Naucz. Szkół Wych. i Średnich. Z tego powodu dziś, o g. 8 wieczorem odbędzie się w lokalu Stow. zebranie, na którym Dr. Dawydo omawiać będzie najżywniejsze sprawy dotyczące się naszego Szkolnictwa.

Losy „R. G. O.”

— do V-jej klasy
są do odebrania w „Rozwoju”
Ciężnienia 29 listopada.

Paderewski potwierdził wieść o 25-letnim prowizorium w Galicji W.

Delegacja polska otrzymała rozkaz nie podpisywania ośnośnego traktatu.

(Od wł. korespondenta.)

Warszawa, 26 listopada. Korzystając z pobytu premiera Paderewskiego w Sejmie, posłowie wschodnio-galicyjscy udali się do niego w celu poinformowania się co do słuszności alarmujących pogłosek, jakie ostatnio nadeszły z Paryża w sprawie Galicji Wschodniej. Premier odpowiedział, że istotnie otrzymał pół-urzędowe zawiadomienie, o tem, iż konferencja postanowiła na lat 25 prowizo-

ryoznie oddać Galicję W. Polsce, poczem ma zdecydować plebiscyt.

Oświadczył, przytem, że polecił delegatom polskim w Paryżu ośnośnego traktatu bezwzględnie nie podpisywać i w imieniu Polski zapretestować przeciwko takiej uchwale.

Pozatem wysłana będzie do Paryża specjalna delegacja, w celu obrony praw naszych do Galicji Wschodniej.

Zetknięcie się wojsk polskich z oddziałem Denikina.

Widzi on w armji polskiej sprzymierzeńca...

(Od własnego korespondenta.)

Warszawa, 28 listopada. Otrzymano tu ze źródeł urzędowych wiadomość, iż wojska polskie, posuwające się w planowej akcji militarnej w kierunku Płoskirowa, zetknęły się z oddziałami przednich straż wojsk ochotniczych Denikina.

Wkrótce do wojsk polskich zgłosił się pułkownik rosyjski w asyście oficerów, który w imieniu Denikina powitał armję polską, wy-

rażając radość z tego względu i oświadczając, że widzą oni w żołnierzu polskim sprzymierzeńca i mają nadzieję walczyć na przyszłość razem przeciwko wspólnemu wrogowi.

(Po ostatnich klęskach, jakie Denikin poniósł, stracił śnać nieco na bucie i ostudził się znacznie w swych rusefikacyjnych i zaborczych zapachach. Lecz czy na długo? Przyp. Red.)

Ostateczne zespolenie armji polskiej.

Zaprzyśiężenie wszystkich wojsk wielkopolskich.

Poznań, 28 listopada (PAT.) Z okazji zjednoczenia wojsk polskich wczoraj o godz. 3 po południu w lokalu Dowództwa frontu wielkopolskiego gen. piechoty Dowbór-Muśnicki wraz ze starszymi dowódcami formacji wojskowych złożył ślubowanie według tekstu obowiązującego w całym wojsku polskim. Rotę ślubowania

odczytał ks. dziekan Prądyński, poczem obecni starsi dowódcy oddziałów sztabowych i frontowych złożyli swoje podpisy. Dnia 29 bm. rano złoży ślubowanie pozostali oficerowie sztabu i kompanii sztabowej. W najbliższym czasie będą zaprzyśiężone wszystkie formacje wojsk wielkopolskich.

Sojusz zagrażający państwowości polskiej.

Należać mają do niego Czechy i Ukraina.

Nauen, 28 listopada. (PAT.) Według informacji dzienników węgierskich usiłuje Rumunja utworzyć związek państw pomiędzy Rumunją, Węgrami, Czechosłowacją i Ukrainą. Ośnośne rokowania prowadzi w Budapeszcie Diamańdi, który otrzymał w tym celu od króla Ferdynanda i od rządu rumuńskiego daleko idące pełnomocnictwa.

Ukraina wysłała do Budapesztu swego pełnomocnika dla wzięcia udziału w rokowaniach. Pomiędzy Rumunją a Ukrainą odpowiednia umowa podobno doszła już do skutku, podczas

gdy Węgry zdają się zajmować stanowisko odmowne.

(Zrozumiałem jest, iż przyście do skutku takiego sojuszu godziłoby w spokój przyszłości naszego państwa. Zarówno Czechy, jak i Ukraina, zdecydowani wrogowie Polski, wciągnęłyby w orbitę swych interesów antypolskich naszych dotychczasowych sympatyków, Rumunję i Węgry. Gdyby wiadomość ta była prawdziwa, winna ona obudzić czujność dyplomacji polskiej w celu przeciwdziałania związkowi, który mógłby nas odosobnić politycznie. Przyp. Red.)

Smutny koniec braterstwa P. P. S. z komunistami.

Krzykliwa demonstracja bolszewicko-papiesowa zakończyła się bójką.

Warszawa, 28 listopada. (PAT.) Partja komunistyczna i polska partja socjalistyczna proklamowały na dzień dzisiejszy półdniowy strajk protestacyjny pod hasłem: „Precz z rządem“, „Precz z wojną“, „Precz z drożyzną“. O godz. 2 po południu poczęły napływać na Plac Teatralny liczne grupy manifestantów z czerwonymi sztandarami i z tablicami. Okolo godz. 8 tłum zaległ cały plac, tamując komunikację. Wygłoszono szereg przemówień, nawołujących do obalenia rządów burżuazyjnych, ogłoszenia dyktatury proletariatu i uwolnienia więźniów politycznych. Następnie ruszył pochód. Tu nastąpił niespodziewany incydent. Komunistki nawoływali do udania się do więzienia karnego

w Mokotowie, celem uwolnienia więźniów politycznych, a PPS wraz z przewodniczącym rady delegatów robotniczych Jaworskim sprzeciwili się temu. Powstała gwałtowna scysja, która przeszła w otwartą bójkę, połączoną z darciem sztandarów. Następnie zajęcie tak się zaostrzyło, że Jaworski musiał szukać schronienia na dziedzińcu jednego z domów przy ulicy Marszałkowskiej. Razem z radnym Jaworskim schroniła się w tym domu grupa członków PPS. Położono zamknąć bramę, którą poczęli szturmować komunistki. Rozpoczęto się formalne oblężenie, które trwało kilka godzin. Tlum począł się rozpraszać.

Komunikat sztabu generalnego.

Warszawa, 28-go listopada (PAT.) Front litewsko-białoruski: Pod Dźwińskiem, Kraślawką i Połockiem wzmożona działalność patroli wywiadowczych. W rejonie Lepła nasze oddziały wykonały wypad biorąc kilkunastu jeńców i 1

karabin maszynowy. Na odcinku Polesia walki patroli.

Front wołyński: Spokój.

W zastępstwie szefa sztabu generalnego Haller, pułk.

Zagadnienia polityki polskiej

Polska 15,000 armja walcząca w związku z armją Kołczaka na Syberji zażądała przewiezienia jej do Ojczyzny.

Do rządu już istniejących w Warszawie poselstw przybędzie z dniem 1 stycznia poselstwo norweskie z ministrem pełnomocnym na czele

Wczoraj w południe na Zamku odbyło się specjalne i poza planem zebranie członków b. gabinetu ministrów. Na zebraniu tym premier Paderewski w gorących słowach podziękował członkom dotychczasowego rządu za ich pracę i starania. Wręczyli oni premierowi list pamiątkowy z podpisami.

Komisja konstytucyjna przyjęła w drugim czytaniu referat dr. Kiernika o zniesienie Sejmu i wydziału krajowego w Galicji i wprowadzenie tymczasowego wydziału równorzędnego. Składałby się on z 6 członków i 3 zastępców pod przewodnictwem generalnego delegata. Wydział ten ma działać aż do wprowadzenia organizacji wojewodzińskiej. Na wniosek p. Dubanowicza postanowiono obrady komisji nad projektem konstytucji odroczyć ze względu na dymisję gabinetu do końca przyszłego tygodnia.

Rokowania paryskie w sprawie wprowadzenia w życie traktatu z Niemcami jeszcze się nie rozpoczęły. Natomiast codziennie odbywają się w tej sprawie obszernie narady w Delegacji Polskiej. Uczestnicy tych narad zgadzają się na to, iż interesem polskim jest, aby wszystkie sprawy, dotyczące Polski, a związane z wykonaniem traktatu, omawiane były w Paryżu.

Delegaci niemieccy, którzy mają wziąć udział w rokowaniach paryskich, przybyli tu.

Wejście w życie traktatu przewidziane jest na 1-go grudnia.

Na stanowisko burmistrza miasta Torunia upatrzony jest inż. Dobrzycki z Poznania.

W rocznicę listopadową odbędzie się uroczyste nabożeństwo w katedrze na Wawelu.

Wileński „Nasz Kraj“ podaje sprawozdanie z pobytu delegacji stronnictwa demokratycznego w Kownie. W rozmowie z przedstawicielami rozmaitych partji litewskich oświadczyli się Litwini za zabezpieczeniem polakom różnych praw obywatelskich. Dla polepszenia stosunków litwini proponują w przedstawionej deklaracji długi szereg zarządzeń. Zasadniczą odpowiedź na deklarację litewską delegacja polska ma złożyć po porozumieniu się ze swoimi stronnictwami w Wilnie. Sprawozdanie kończy się stwierdzeniem, że pomimo ujawnienia wielkich różnic w zasadniczych sprawach konferencję cechowała obopólna chęć zażegnania konfliktu i znalezienia dróg do porozumienia.

Bułgarzy podpisali traktat.

Paryż, 28 listopada (PAT.) Wczoraj po południu pod przewodnictwem pana Clemenceau odbyło się uroczyste podpisanie traktatu z Bułgarią. Delegat bułgarski, Stambuliński, na wezwanie pana Clemenceau podpisał traktat, po nim podpisali traktat przedstawiciele państw sojuszników. Podpisanie traktatu przez Rumunję i Serbję nastąpi za 8 dni.

Traktat z Bułgarią.

Lyon, 28 listopada. (PAT.) Zasadnicze klauzule traktatu z Bułgarią postanawiają między innymi: Bułgaria zrzeka się fracji, godzi się na odstąpienie połana rzeki Strumicy oraz pasu ziemi na północno-zachodniej granicy Serbji i na zredukowanie wojska do liczby 20,000.

Zamach na Trockiego.

Mińsk, 28 listopada. (PAT.) Komunikują tu o zamachu na Trockiego w Moskwie dokonany przez generała Presnikina. Zamach się nie udał. Generała na miejscu rozstrzelano.

KRONIKA TELEGRAFICZNA.

Blokadę na morzu Bałtyckim złagodzone o tyle, że pozwolono na ruch okrętów niemieckich poniżej 100 ton między portami niemieckim wyłącznie na morzu Bałtyckim.

Z Rzymu donoszą, że d' Annunzio oraz ochotnicy z Rjeki mieli jakoby dokonać zamachu na Tryest.

Z WARSZAWY.

(Od wł. korespondenta.)

Wczoraj aresztowano tu na skutek polecenia nadzwyczajnego komisarza Anusza dyrektora Puzappu, Świętochowskiego. Został on osadzony w więzieniu mokołowskim.

Znaleziono u niego kilkadziesiąt worków najrozmaitszych towarów na spekulację.

Wczoraj aresztowano tu niebezpiecznego komunistę, niejakiego Próchniaka.

Był on w rządzie sowieńców prawą ręką osławionego szefa czerezwyczajki, krwawego kata Rosji, Dzierżyńskiego.

Znaleziono przy nim większą sumę pieniędzy, z których aresztowany nie umiał się wylegnować. Prawdopodobnie były to sumy na opłacanie agitatorów bolszewickich.

Osadzono go w X pałacu cytadeli.

Handel i Przemysł.

Wznowienie zebrań giełdowych.

a) Z powodu zamknięcia Urzędu państwowego, mianowicie Centrali Dewiz, Komitet Giełdowy Łódzki na ostatnim posiedzeniu postanowił dla dobra rozpoczynającego się ruchu przemysłowego i handlowego w naszym mieście powołać na nowo do życia w możliwie najbliższym czasie zebrań giełdowe.

Zbytecznym z naszej strony dodawać, jak wielkie znaczenie będą miały te zebrań wobec konieczności zaopatrywania się w dewizy (waluty) zagraniczne, a więc funty, dolary, franki i t. p. naszego przemysłu i handlu.

Izba handlowa.

Dotychczasowa organizacja kupiecka w Gdańsku zostanie w najbliższym czasie przemieniona

na Izbę handlową. Podobną przemianę organizacji kupieckiej na Izbę handlową przeprowadzono w Królewcu. Przewidziane jest również utworzenie Izby w Kłajpedzie.

Teatr i sztuka.

— Teatr Polski (Dzielnia 18).

W dniu dzisiejszym dane będą trzy widowiska i uczczenie rocznicy powstania listopadowego.

Na bogaty program związany ściśle z epoką 1830 r. i powstaniem listopadowym, złożą się: 1) Hymny narodowe w wykonaniu orkiestry wojskowej 2) Okolicznościowe przemówienie, 3) Obraz dramatyczny Staszycy p. t. „Noc w Belwederze” 4) Deklamacje, 5) Chór im. Moniuszki, zakończy apoteozą.

Początek widowiska o godz. 5-ej, 5 ej i 7 i 1 wieczorem.

Jutro, w niedzielę Teatr gra po południu o godz. 3-ej po cenach popularnych świetną satyrę W. Perzyskiego p. t. „Polityka”, wieczór o godz 7 i pół do cypny i melodyjny wodewil Szobera „Podróż po Warszawie”.

W poniedziałek dla żołnierzy po cenach najniższych ukaze się „Ks. Józef Poniatowski”.

Kto wskaże LOKAL

składający się z 1-ej dużej sali i 2-ch pokoi w centrum miasta, od Nowego Rynku do ul. Ewangelickiej, na Piotrkowskiej lub w pobliżu (może być budynek fabryczny z ogrodem) ten otrzyma

Nagrode Mk. 500.

Biurowe Informacyjne Gersdorfa, Piotrkowska 84
3015-1

Do wynajęcia

zaraz

LOKAL składający się z dwóch pokoi i kuchni, z elektrycznością na biuro II piętro. Oferty pod „Lokal”. r 1

NA WYPŁATE

towary damskie, męskie, dziecięce, cbrusy i kapy oraz duży wybór materiałów angielskich na damskie

PALTA.

Ch. Markiewicz i S-ka
Piotrkowska 37, w podwórzu.
1529-1

FARBIARZ

dobrze obeznany we wszystkich działach sztuki farbiarskiej i w pralni chemicznej, z dobremi referencjami, chce zmienić posadę. Oferty pod „Farbiarz” przyjmuje: „Echo” Biuro ogłoszeń, Tarnów, Sarytka poczł. 26, Małopolska. 3006-1

Zdony

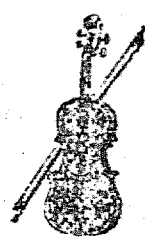
SZLYFIARZ

zgrzeblarek przedalni bawelny poszukiwany. Tow. Akc. dawn. Emil Haebler. 3009-2

Poszukujemy do prowadzenia naszych warsztatów elektro technicznych samodzielnego **ELEKTROMECHANIKA** który gruntownie zna wszelkie roboty elektrotechniczne, jak również nawijanie motorów prądu zmiennego i stałego.
A. Meister i S-ka
2977-1 Piotrkowska 158.

Kupuje

używane instrumenty muzyczne.
Alfred LESSIG
ul. Nawrot 22
2974-2

Zarząd Resursy Rzemieślniczej

i Towarzystwa Rzemieślniczego Okr. Łódzkiego

zawiadamia swych członków, że zamówione i zadatkowane przez nich

DRZEWO OPAŁOWE NADESZŁO

i że kwity do składu otrzymywać można w biurze Resursy codziennie od godz. 10 do 1-ej i od 4 do 7-ej wiecz.

Angielskie

PASY

bawoln.

Skandinawia oraz z szerści wielb. „SATURN” światowej firmy Skandinawia Beibing Ltd. w Londynie już nadeszły. 2993-2

Na składzie są pasy w różnych grubościach od 2” do włącznie 8” angielskich, oraz łączniki metalowe „Crescent” z nitami.

Zamówienia przyjmuje Reprezentant na Kr. Polskie

Ferd. RAUSZ

Widzewska Nr. 78, w Łodzi.

Niniejszym zawiadamiam Sz. Klientelę, że z dniem 27 b.

1 filja Piekarni Warszawskiej

przy ul. Piotrkowskiej № 110

została zamknięta z powodu tego, że sprzedawczyni oprócz pieczywa mojego, sprzedawała pieczywo z pokątnych piekarni.

Z szacunkiem

K. Kuliński.

3032-1

F. Drozdowski i S-ka

zakład meblowo-dekoracyjny
Nawrot 23.
3012-2

Drobne ogłoszenia:

Kupno i Sprzedaż:

A.A.A.A.A.A. Obracaj się do słubnych piekarni, kołczyki, duży wybór różne fasony, gwarancja za to, najtaniej sprzedaje pierwszypolski tani sklep zegar mistrzowski jubilerski. Brzezińska Jan Piacek 150-1

Zarząd Związku Zawodowych Ogrodników

zawiadamia członków, iż dnia 30 bież. mies. (niedziela) o godzinie 3 po poł., w sali Towarzystwa Rolniczego, Kilińskiego 50 (poprzeczna oficyna) odbędzie się

Ogólne Zebranie Sprawozdawcze.

3040 1

CASINO

Dziś! Premjera!

FAWORYTA KRÓLA LUDWIKA XV

M^{ADAM}_E DUBARRY

Arcydzieło kinematograficzne w 7 wielkich aktach.

W roli tytułowej nieporównana gwiazda kinematograficzna

POLA NEGRI

OSOBY:

LUDWIK XV, król Francji.
KSIAZĘ CHOISEUL
KSIEŻNA GRAMMONT, jego siostra.
KSIEŻNA AIGUILLON.
Hrabia JAN DUBARRY.
Hrabia WILHELM ALFRED DUBARRY.

JANINA VAUBERNIER POLA NEGRI.
LEBELLE, kamerdyner królewski.
ARMAND DE FOIX HARRY LIEDTKE.
DON DIEGO, poseł hiszpański.
Szewc Paillet.

Rzecz dzieje się w Paryżu i w Tuilleres, w okresie panowania Ludwika XV i podczas rewolucji.

Początek przedstawień codziennie o 5, 7 i 9. W niedzielę i święta o 3, 5, 7 i 9.

**CENY MIEJSC NA PIERWSZE I DRUGIE PRZEDSTAWIENIA ZWYCZAJNE,
NA OSTATNIE PODWYŻSZONE.** Passepartout nieważne.

